

RENOVACIÓ

Setmanari Nacionalista Republicà

Any II.—TARRAGONA, 12 abril de 1914.—Núm. 37.

La constitució de la Mancomunitat

Heus'aquí'l discurs pronunciat en aital acte pel Sr. Prat de l'Riba, elegit President:

Senyors Diputats:

Els vots amb que acabéu d'honar-me posen al damunt meu grans devers, groses responsabilitats. Per acompanyats que'm vinguin d'un honor altíssim, que fonament us agraeixo, veig aquests devers, sento aquestes responsabilitats, tal com són, amb tota la seva duresa. I veig més encara; per la forma excepcional, extraordinària, com hem arrencat al poder públic aquesta Mancomunitat i la forma excepcional, extraordinària també, com aquesta Mancomunitat haurà de créixer i ampliar-se, necessàriament han de sobrevenir obstacles que entrebancaran, que cohibiran la nostra acció, que tal vegada ens privaran de correspondre a les grans esperances del nostre poble i de fer-nos dignes de la successió gloriosa d'aquells passats que tenien en les seves mans, com des d'ara tenim nosaltres en les nostres, la representació unitària de Catalunya.

Per aixó, al rebre de vosaltres aquests devers, aquestes responsabilitats, he de demanar-vos un dret: el de reclamar i obtenir la vostra cooperació; i no una cooperació nominal, passiva, sinó una col·laboració eficaç per a enfortir, guiar i completar l'acció meua i la dels companys que poséu al davant de la Mancomunitat.

El moment d'ara, aquest moment que G. a D. hem pogut viure, en que néix, en que comença a ésser la Mancomunitat, és un moment de gran transcendència per la terra catalana.

Som a una girada fonamental, decisiva, de la vida catalana: la Mancomunitat clou un període, i n'obra, n'inicia un altre. Clou el període que comença amb la caiguda de Barcelona amb el decret de Nova Planta, amb la supressió del Consell de Cent i de la Generalitat; i n'iniciem un altre que és el demà, que és el pervindre, que és lo desconegut; però un demà, un pervindre, un desconegut, que la consciència del nostre dret i de la nostra força, i la direcció de les corrents universals, que no són encara el demà, però van creant-lo, ens asseguren que serà triomfal per Catalunya, i d'estreta germanó amb els demés pobles hispànics.

Aquest any se'n compleixen 200 que Catalunya en una lluita entorn de qüestions dinàstiques va perdre el règimen autòndic que entregava una part del seu Govern a la seva representació popular i aristocràtica. Aquesta part d'intervenció en el govern propi, era petita, més petita que la que exerceixen les institucions dels Cantons de Suïça, o els Estats d'Alemanya, i de la República Nord Americana, sense perill ni ofensa per la cohesió i la força interior i exterior d'aquests Estats.

Peró per modestes que fossin aquestes nostres institucions autònomes, estaven informades d'un ample sentit de llibertat incompatible amb les idees i els sentiments que regien llavors els homes i els Estats; i per aixó varen anar de-

candint-se, apagant-se com un llum en una atmósfera viciada fins a la gloriosa sotragada de 1714.

Des de llavors Catalunya no ha tingut cap orgue unitària de la seva personalitat, format pels seus elegits. Ha tingut sí, virreis, capitans generals, governadors, regents d'audiència, quefes polítics, però tret de breus moments en la crisi de la Guerra de l'Independència, no ha vist Catalunya al davant seu, durant aquests dos segles cap institució nascuda de la seva voluntat i plena del seu esperit, que la representés tota sencera, com sencera la representaven i dirigien, les juntes de Braços i l'antiga Diputació que varen llegar-nos aquesta Casa.

Doncs bé, senyors Diputats: des d'ara, des d'aquest moment, que G. a D. hem pogut viure, Catalunya tindrà una institució que la representarà tota sencera, que donarà forma corporal a la seva unitat espiritual, que donarà una organització jurídica a la seva personalitat. I aixó sol, és ja d'una transcendència extraordinària: per aixó sol, la nostra vida pública durant 200 anys, descentrada, llençada violentament fóra dels ralls d'una actuació ordenada, tornarà a situar-se dins d'una absoluta normalitat, perquè la Mancomunitat canalitzarà el sentiment i la voluntat col·lectiva, i tots els ciutadans de Catalunya sabran que una part dels nostres destins, més petita o més gran, segons siguin les delegacions que's conseguixin, serà ja lo que ells lliurement vulguin que sigui.

Peró la Mancomunitat ens planteja amb més urgència que mai, un altre problema, un problema de poder, de funcions d'autonomia. L'Estat autoritzant a les províncies per a Mancomunar-se no s'ha desensenyorit de res, no ha traspasat a la Mancomunitat cap de les funcions que congestionen l'administració central. I sense les delegacions, la Mancomunitat que com a personalitat es tot, com a poder no és res, es el paper i el segell de que parlava un il·lustre amic, que m'escolta, és la caixa vuida, és el vás que espera el contingut.

La nostra feina capital, doncs, durant aquest primer període és estudiar, preparar i obtenir les delegacions. I aixó suposa dificultats de tota mena. Vosaltres ho sabéu prou, vosaltres que us héu format amb contacte amb la realitat adins de les corporacions locals, vosaltres ho sabéu lo que significa dividir, i parcialment traspasar serveis complexes en plé funcionament; vosaltres sentiu amb aixó no més la multitud de problemes tècnics econòmics i jurídics que les delegacions plantegen i els interessos creats que han de salvar-se.

Peró l'obstacle més gròs serà la resistència de l'administració, la tradició d'absorció, d'abassegament de funcions i medis del poder públic a Espanya. A Alemanya, l'Estat ha dirigit amb cura minuciosa l'enfortiment de la vida local: per dotar-la de medis econòmics que són font primera de poder, ha creat i re-

forçat impostos i quan ja han estat al plé del seu rendiment, els ha cedit els organismes locals. Compareu, aquesta actitud amb la dels ministres, disposant per R. D. o R. O. de les caixes provincials, gravant els nostres pressupostos amb càrregues de l'Estat i abassegant totes les fonts de l'impost, i deixant totalment indotades les hisendes locals.

La resistència serà, doncs, formidable, però també es formidable la nostra força. No us héu deturat mai, senyors Diputats, a considerar com si en fóssim fóra, com si hi fóssin estranys, aquest laborar nostre i de Catalunya per la Mancomunitat? Per trobar quelcom semblant com a terme de comparació, s'ha de recórrer a la llegenda quasi mitològica, que hi há als orígens de totes les literatures, i de totes les civilitzacions i que en multiplicitat de formes omple el folk-lore universal. L'heroe legendari, per a conseguir el seu ideal ha de lluitar amb les grans forces de la naturalesa fins a trastornar les seves lleis fatals, inexorables: fer que'l foc no cremi o que l'aigua no negui, o que la gravetat no actúi. I nosaltres en el mon social, en el mon del dret públic, hem hagut també de complir aquests prodigis. Hem tingut de donar-nos una llei que imposa sacrificis i imposa renunciacions, i crea drets i obligacions, una llei que planteja problemes d'organització pública dels que separem els homes en escoles i partits irreductibles; i tot aixó, per la voluntat dels que han de fer les renunciacions i soportar els sacrificis, per la consciència i l'harmonia dels que lluiten amb passió irreductible. Una llei que arréu del mon es fa i s'ha fet sempre per coacció, per imposició del poder, nosaltres hem hagut de fer-la directament, des de baix, per l'acord voluntari dels que haurem de subjectant-s'hi; i de més a més per unanimitat de Diputacions, d'ajuntaments, de ciutadans.

Aixó es un prodigi, un prodigi fet a força de mútuos sacrificis. Ara bé, si hem sapigut complir aquest prodigi per a complir la personalitat no sabrem fer el sacrifici que a tots ens costi, a complir-lo també per donar a aquesta personalitat el poder que necessita per a realitzar el nostre ideal?

Lo que haguem de renunciar ho renunciarem, lo que haguem de soportar, ho soportarem. Val massa pel nostre poble lo que esperem de la Mancomunitat.

Volem donar a la nostra llengua la plenitud d'imperi sobre tota la vida nostra; ja que no ha pogut aconseguir l'expansió territorial gloriosa d'altres llengües germanes, donar-li en intensitat, lo que sempre més, en extensió ha de mancarli.

Volem que el nostre pensament no sigui, com ho és fins ara, el de totes les regions ibèriques, exclut de la col·laboració universal; que l'investigació científica nostra, s'avensi a treballar en les línies avançades on es lliuren les batalles de la ciència, on treballen els homes que inventen, els que enriqueixen amb noves adquisicions el patrimoni intel·lectual, moral i artístic de l'humanitat.

Volem que la nostra vida econòmica no sigui subordinada a grans forces estrangeres, sinó que constitueixi un sistema i un organisme complet, coordinat, amb el dels altres països, però no sotmés o colonial, sinó nacional i propi; que negui la nostra força col·lecti-

va i el màxim de benestar al nostre poble.

Volem que la nostra raça tingui tots els medis, institucions i instruments col·lectius d'educació, de vigorització d'higiene, de formació intel·lectual, moral, professional, i física, que siguin indispensables per enlairar-la a una noble dignitat en el sentir, en el parlar i en l'actuar.

Volem que'ls nostres municipis puguin dotar-se de tots els serveis d'instrucció de policia urbana i de profitament rural proporcionats a la seva importància, fins arribar entre l'esforç propi i el dels organismes superiors a que no hi hagi ni un sol Ajuntament de Catalunya que no deixi de tenir, apart dels serveis de policia, la seva escola, la seva biblioteca, el seu telèfon i la seva carretera.

Més per a això calen grans institucions culturals i educacionals que creïn la llum que ha de guiar-nos per camins propis i tota una xarxa d'institucions secundàries tècniques, professionals i d'humanitat en les poblacions capitals de comarca que venen a vertebrar la vida catalana. Calen grans obres públiques de tota mena: cal l'utilització, conservació i regularització de totes les forces naturals.

Aquest és el nostre ideal, i quan un ideal és no una llista, un qüestionari acadèmic, sinó un sentiment i una voluntat, i un entusiasme popular, creguéu, senyors Diputats, que per alta que sigui l'idealitat, la realitat és ja ben a la vora.

I ja he acabat. Ja no em resta sinó pronunciar les frases sacramentals, les frases rituals que en el dret públic universal senyalen el moment precís, solemne, en que neix amb eficàcia jurídica un poder, una funció, una institució, que marquen quan un poder que abans no existia comença a existir, quan una institució que abans no era, comença a ésser, a viure amb plenitud de personalitat jurídica.

Prenc possessió doncs, de la presidència de la Mancomunitat que amb els vostres vots acabéu de confiar-me. Dono possessió de les Vicepresidències i de les Secretaries, i posant adins de la fredor obligada de la fórmula reglamentària, tota la vibració, tots els anhels i esperances del nostre sentiment de pàtria, declaro constituïda la Mancomunitat de Catalunya.

***

Al senyor "Lectoral" de "La Cruz"

III

La fórmula preconitzada per la ciència econòmica-social per a que'ls jornals se sostinguin al nivell precís a fi de que'l treballador pugui viure i reproduir-se, va oposar idees mecàniques a les idees estàtiques: als trusts del capital, els trusts del treball.

Avui discorrerem respecte'ls jornals. [Aquest no surten del capital; no'ls donen els amos. L'augment o baixa dels jornals no està subjecta a la voluntat de l'amo. Hi ha lleis de mecànica econòmica universal que regulen la producció, i així com les lleis físiques de la naturalesa no hi ha dic humà capàs de deturar-les, succeeix lo mateix amb els fenòmens de l'economia mundial.

La forma d'augmentar els jornals de la manera indirecta que indica l'articulista de *La Cruz*, és admesa per totes les escoles. El millor aprofitament dels materials, la millor destresa en el treball, la constància i'l més exacte compliment dels deures del treballador, són condicions aquestes que serveixen de prima contra'ls paros forçosos. Un amo, quan té un treballador bò, procura que sempre tingui feina i no'l fa estar en vaga sinó en les grans crisis de treball, perquè amb la seva habilitat i destresa ha pagat la prima contra'l paro forçós.

La participació en els beneficis, és, per ara, una excepció. La cooperació, ja sia de consum o de producció, són institucions que *si están ben orientades* deuen fomentar-se. Però'l problema del jornal com a signe d'esclavatge i de misèria, no'l resol-

dràn els *panyos calents* que proposa'l Sr. Lectoral. Per a resoldre aquest problema entenem que's fa necessari esbrinar-lo i orientar als treballadors i a totes les persones de bona voluntat fins a lograr un estat de consciència que regonegui l'injustícia de les lleis que regularitzen la distribució de la riquesa i proclami a l'ensempe que si subsisteixen aquestes lleis, com més progressin els medis de producció, més gran serà la misèria dels treballadors.

***

Els economistes de principi del segle dinou van fonamentar les seves teories sobre'l jornal en el següent principi: *els jornals depenen del capital destinat a emplearlos.*

Sobre aquest fals principi, formulat per un dels més fermes puntals de la ciència econòmica, l'Adam Smit, En Malhtus va formular la seva célebre teoria de les subsistències, que va perdurar molt temps. Encara hi há actualment moltes persones que inconscientment, sense saber que hagi existit Malhtus, són veraderament Malhtusians, i per lo tant creuen que l'actual estat de misèria és irremeiable, lo qual es causa de que mirin amb la més completa indiferència les actuals injustícies socials; perquè lo que ells diuen: tant se val si fem com si no fem: de misèria sempre n'hi ha hagut i sempre n'hi haurá.

No creiem que vingui un estat de coses tan perfect que iguali a totes les classes socials. El comunisme de Owen, Furrier, Cabet, etc., etc., ja no l'accepta ningú. Hi ha molta *gent de lletres* que creu que'l Socialisme internacional preconitza la igualtat absoluta i això no és cert. El Marxisme, que és l'escola on militen més treballadors no és *comuniste*: vol que a cada individu *percebeixi'l producte íntegre del seu treball*, i per lo tant, qui més intel·ligència i més esforç posi a la producció, més percibirá. ¿No succeeix avui mateix en les societats anònimes, que cada accionista percibeix els beneficis per les accions que poseeix? ¿Per què no aplicar aquest principi al treball?

Procurarem trobar les causes que originen la misèria. La ciència'ns guiará; i si no hi hagués tanta peresa mental en les classes directores; si no hi hagués tants Malhtusians que placidament digereixen lo que cap esforç els hi costa, aniríam més depresa a la reforma de les lleis que regulen la distribució de la riquesa, per a que podessin gaudir quelcom més de benestar les classes que més esforç posen a la creació de la riquesa.

***

Tornem a la qüestió dels jornals. *Els jornals no surten del capital, els jornals no'ls donen els amos.* Així ho afirma la ciència econòmica social. Amb calma, amb método, anirem destruint molts prejudicis: això de que'l jornal el dona l'amo la ciència diu que no és cert.

¿Si'l jornal no'l dona l'amo d'on procedeix la setmanada que cobre'l treballador cada dissabte?

Tenint en compte que estém fent un treball de divulgació científica, que escrivim per treballadors i la seva immensa majoria no tenen la intel·ligència ben preparada per a comprendre'ls fets que's deriven de la ciència econòmica social, ens valdrem de similis ben sencills, per que'ns ajudin a donar les idees i puguin ésser asimilades amb facilitat.

Els jornals dels nostres treballadors no'ls arriben per fer estalvis; no poden tindre compte corrent al Banc. N'hi há molts que no saben que és un compte corrent i creiem convenient explicar-ho. Quan se té alguna quantitat estalviada's deposita a un Banc; aquest dona un llibret que cada fulla és un taló i quan l'interessat necessita alguna quantitat, lliura un d'aquells talons i'l Banc paga la quantitat demanada; però *fixeuse bé*, quan l'interessat ha lliurat per la quantitat depositada ja'n pot lliurar de talons d'aquell llibret, que'l Banc no li donará ni una sola pesseta d'aquell compte corrent. D'això vulgarment s'en diu anar al Banc a buscar diners. ¿Què ha fet'l Banc? Tornar a l'interessat les quantitats previament depositades. Tenim ben clar el problema: *el Banc no ha donat cap quantitat*; no ha fet més que pagar les quantitats previament depositades.

El jornal treballa cada dia i no cobre fins al disabte el seu jornal. Cada dia que treballa és una quantitat que ingressa al seu compte corrent; vé'l dis-

sabte lliura'l seu taló del seu compte corrent i treu la setmanada, previament depositada. Així com el Banc *no dona diners* quan s'ha acabat la quantitat depositada, *l'amo no dona més* que lo que'l treballador ha depositat abans de cobrar.

Está ben clar que'l jornal *no surt del capital* que'l *amo no dona'l jornal*, i per que no hi hagi lloc a dupte, demostrarem que després que un amo ha pagat els jornals, és lo normal que ha *augmentat de capital*; aquesta afirmació que sembla una paradoxa és una realitat. Anem a veure-ho.

Un mestre de cases está construint una paret i te deu fadrins que han treballat. El disabte a raó de cinc pessetes de jornal ha pagat trescentes pessetes. Sembla que l'amo ha adelantat aquesta quantitat, i no és així; si l'amo fá baláns se trobará que'l efectiu pessetes s'ha tornat paret i com aquesta te íntegrat un altre valor que's la superlua del treball executat per els treballadors; l'amo mestre de cases tindrà menos pessetes en caixa, però'l seu capital ha augmentat.

L'esforç del *treball diari crea'l jornal* del treballador que és del que viu i's reproduceix: el jornal no li donen al treballador; ell mateix se el crea.

***

La próxima setmana discorrirém sobre *l'augment o baixa del jornal, no està subjecte a la voluntat dels amos*. L'immensa majoria dels petits industrials están en pitjors condicions que molts jornalers.

P. A. MARTÍ.

***

Comentari

El setmanari *La Veu de Tarragona* publica en son darrer nombre un article comentant a son gust el miting que tingué lloc a Rourell fa pocs dies. Llegint dit article, tothom que coneixi aquell simpàtic poble i vagi assistir al miting veurá que *La Veu* s'enganya a si mateixa o enganya als seus lectors.

Poc amics de paraules buides, aném a fer una breu exposició de fets.

El dia abans de les eleccions de Diputats a Corts va anar en Nogués amb altres amics de Tarragona a celebrar un miting de propaganda electoral a Rourell. L'acte havia de tenir lloc a un café, on ordinàriament se reuneixen els amics polítics de dit candidat, y abans comensar el miting la Sra. Marquesa de Vallgornera va enviar un recado a la mestressa del Café dihent que si deixava fer el miting la treuria d'un bocí de terra que li te arrendat. Varen fer-se gestions perquè la Sra. Marquesa retirés l'amenaça, i aquella senyora insistí en ella; llavors la mestressa del Café va dir que ja podían fer el miting, que no hi feia res que li prenguessin la terra. En Nogués no volgué ésser responsable de la misèria d'una pobra dona i doná paraula d'honor de que tornaría a Rourell. Aixó fou la causa del miting que despectivament comenta *La Veu de Tarragona*.

L'acte realitzat aquell dia per la Sra. Marquesa de Vallgornera fou una lamentable equivocació; no tenia dret, absolutament cap dret de venjar un odi personal contra l'actual Diputat a Corts, posant a una pobra dona en una situació de violència i volguent privar un acte que estava dintre la llei. El poble de Rourell, com tots els demés pobles, té una Autoritat i aquella es qui en casos extrems pot fer us del dret de privar un acte public o autoritzar-lo: mai una senyora molt respectable, que no té altra executoria que l'ésser propietària de mes de mitj terme i tenir un castell on encara existeixen resabís d'edats passades per a no tornar. I vingué el miting de l'altre dia, i lo que abans hauria sigut una reunió de quatre amics, aquell dia va ésser una grossa manifestació de protesta. Tota la nostra bella comarca estava representada al Rourell aquell dia; colles de gent anavan a sentir el miting com a protesta d'un abús, d'un atentat a la llibertat individual. I el poble del Rourell rebía als forasters amb la seva acostumada franquesa i amabilitat.

Els oradors feren una entusiasta i veement defensa de la llibertat individual; unes angelicals nenes recitaren unes poesíes, i era qüestió de veure l'entusiasme, el sincer entusiasme d'aquella multitud de gent pagesa que portava dintre'l cor un sentiment de protesta que exterioritzava amb manifestacions de simpatia a les paraules eloqüents d'En Perelló, a las vibrants estrofes de joventut de l'Oliva, a las sinceres i convincents d'en Cavallé.

L'entusiasme creixia. Parlá En Marcell Domingo (Domingo com li diu despectivament el diari regionalista) i totes aquelles paraules de justícia, d'amor als humils i de condemna dels poderosos, tota la exposició clara y eloqüent d'ideals, fundament sentits, tingueren ressó directe an el cor d'aquella bona gent. Per fi En Nougués ferit en la seva dignitat parlá bé; anava a cumplir la promesa donada com correspon a tot bon cavaller, i en las sevas paraules, igual que'ls demés oradors, guardá tots els respectes deguts a la dama: sols parlá d'una vulgaríssima electorera que confon un contracte d'arrendament amb una hipoteca de la llibertat dels ciutadans.

Tot aixó al diari de la Lliga li ha inspirat uns comentaris de prosa de sacristia barrejant-hi amb ells un fet que res te que veure amb l'objecte de l'article. No s'amohini, ni tingui por que's pertorbi la pau y la tranquil·litat del poble de Rourell. Mentres la Sra. Marquesa de Vallgornera no's preocupi d'altra cosa que de l'administració de les sevas propietats i no's fiqui en les qüestions polítiques que sempre apassionan, ni privi'l l'legítim dret de manifestar en públic les opinions de cada hù, la pau de Rourell está assegurada. Ara, si feia lo contrari, potser si que tot el poble, tornant per la seva llibertat, li donaria una llissó girant-li la espatlla i fent-li sapiguer que'ls títols nobles a voltes segons qui'ls porta son una crudel ironia.

* * *

EL CANT DELS MESOS

ABRIL

A N. A. Rovira i Virgili.

Els núvols, en assemblea
han fet un pacte gentil,
i ha sigut, nodrir-se d'aigua
mentres corri el més d'Abril.

La terra s'ha trasbalsada
per rébre-la en abundó,
com l'infant la llet materna
quan petoneixa el mugró.

Es el més de l'esperança
tancat en un ignot pañ
que quan s'obri de ventura
ens dirá el profit d'enguay.

BERNABÉ MARTÍ I BOFARULL.

Tarragona, abril de 1914.

* * *

Notes de l'Orfeó

El vinent Concert de Pasqua

La nostre primera entitat cantaire, que cantant i en silenci sempre trasca que trasca en profit de l'art patri i de la cultura ciutadana, ha entrat de bell nou en una febre d'activitat.

Les dites festes de Setmana Santa l'han fet moure graciosament.

Assajos de la missa d'en Palestrina que cantarà el vinent diumenge a la Catedral en l'Ofici major en el que l'Sr. Archebisbe se revestirà de pontifical. Assajos pel Concert que patrocinat pel nostre Ajuntament haurá de celebrar se el dilluns de Pasqua, a les 10 de la nit, al "Coliseo Mundial", en obsequi als congressistes del III Congrés Excursionista Catalá, les sessions del qual tindran lloc a Tarragona els

dies 11, 12 i 13 d'aquest mes, davant d'una brillant representació de l'excursionisme de la nostre terra. Assajos preparatoris del propinent Concert anyal en obsequi dels seus socis protectors. En resúm; una tongada d'assajos magnífics, preludians d'uns mes esclatants éxit per l'Orfeó, per a unir-los bellament als molts altres que porta guanyats en justa i noble lluita musical.

El Concert de dilluns a la nit será dels mes sonats. L'Orfeó, amb acompanyament d'una nodrida i ben compacta orquesta farà reconeixer gran nombre de composicions que necessiten d'aquest medi, adhoc que ens farà tastar alguna qu'altra nova composició.

Si ens ho permetés l'espai, donaríem detalls relacionats amb aquest Concert, pero no disposant ne lo suficientment, ens resta dir, que la premsa local anirà desgrunant cada dia detalls sobre el mateix, tals com programa, preus, ventatges pel socis protectors.

Contentem-nos per avui donant la grata nova i que corri, i que's comenti, finses i tan que arribi el moment solemniel del Concert, el que vindrá a ésser la coronació mes alta de les festes que anem a començar; doncs res mes alt i mes digne per a un poble que relligar en uns cants de joia la perpetuïtat d'unas festes, si té fills que les sápiguen cantat, com sortosament té Tarragona, d'ensá de la naixensa sana i plena de l'"Orfeó tarragoní", cada dia mes jove i ric en matíços com mes velluria compta.

* *

Hi ha grossa espectació per a oir de bell nou la solemníssima missa del Papa Marcelo den Palestrina, que avui, en l'Ofici major, cantarà l'"Orfeó" a la Catedral.

No meys intensa és la espectació que regna per a assistir al gran Coecert que el dilluns de Pasqua, a las 10 de la nit, executarà el mateix "Orfeó", sots el patrocini de l'Excm. Ajuntament, dedicat als senyors congressistes que durant aquests dies hem tingut el goig de hostatjar en ocasió del III Congrés Excursionista de Catalunya.

Veus-aquí el programa d'aquest Concert:
Primera part.— "Himne a la Senyera", Gols; "Lo Mariner", Sentís; "Cançó de Nadal" (estrena), Romeu; "Sota de l'olm", Morera; "Barcarola", Gols; "Oh, quin bon ecol!", Lassus; "L'hereu Riera", Cumellas; "Les campanes de Nadal" (estrena), Comes.

Segona part (amb acompanyament d'orquestra).— "Chor de filadores" (del Vaixell fantasma), Wagner; "Vida Gitana", Schumann; "Patria Nova", Grieg; "Al-leluja", Haendel.

El programa no pot ésser pas mes succulent, i donada la competencia dels orfeonistas i del seu mestre, cal esperar un nou y sorollós éxit per a tots, lo que anhelem sincerament. Ja tindrem ocasió de parlar-ne en la nostre próxima edició.

* *

Per dificultats sortides a darrera hora, el Concert que havía de donar l'"Orfeó", la nit del dilluns, dia 13, s'ha traspassat a avui diumenge, a les 6 i 1/2 de la tarde, o sia després de terminar el "Coso Blanco".

Sabem que hi ha una gran demanadica de localitats, lo que fa preveure un plé dels grossos i un entusiasme del que s'empelta i fructifica.

X.

* * *

Don Pere Cobos

El passat dilluns morí repentinament nostre distingit amic i consoci'l Senador republicá don Pere Cobos. Jove encara, plé de salud, gaudint envejable posició social i amb un amor sens límits per Tarragona, la seva patria adoptiva, molt podíem esperar d'ell. Poques hores abans de finar, quan ningú ni ell mateix

podía sospitar la desgracia, parlava amb amics íntims dels seus projectes, de les ilusions que estava a punt de realitzar...

Hem perdut un bon amic i un entusiasta tarragoní, tant com un fervent correligionari. Acceptá un lloc a la primera candidatura popular quan el moviment que la produí conservava tota la puresa. Acceptá l'Alcaldia pels vots dels companys de consistori, rebutjant el nomenament de Reial orde, com rebutjá l'oferta de l'acta de Senador que li ofería no gaire temps un cacic monárquic, a cambi de que's presentés amb caràcter d'independent.

I ha perdut la seva familia un espós carinyós, un pare amantíssim, que treballava i sols vivía pels de casa seva. A les moltes demostracions de dol que ha rebut amb tan trist motiu, hi afegim la nostra, la més modesta tal volta, pero ben sincera.

D. E. P.

Noves

Hem rebut de la Casa Esteva i Cia. de Barcelona una invitació per a la Exposició de pintures dels artistes tarragonins En Francisco Carbó i En Josep Vazquez, l'inauguració de la qual tindrà lloc el dia 15 del corrent mes.

Agraim l'atenció i esperem que'l treball dels nostres amics será profitós per a élls i pel bon nom de Tarragona, que espera també poder contemplar i alabar l'esforç dels seus fills.

De diferents indrets de Catalunya han vingut bon nombre d'entusiastes excursionistas per a assistir al III Congrés, les tasques del qual començaren anit i prometen revestir gran importancia.

A tots ells enviem la més sincera salutació a l'ensempe que felicitem als organitzadors tarragonins per l'éxit alcançat.

Per les notícies que rebem l'Exposició esperantista organitzada per aquestes festes resultarà interessantíssima.

En el nombre vinent ens en ocuparem.

Hem rebut atenta invitació de la Junta local dels Amics de l'Abre i de l'Aucell, per a la festa de propaganda i cultura que demá a la tarde celebrarà la Societat Protectora d'animals i plantes.

Procurarem correspondre a la finesa.

SALÓ DE VENTES

AL DIA

Novitats per a senyora i nenes en Mercería. — Confeccions. — Pells. — Sombreros. — Bisutería, etc., etc.

Gran assortit en PERFUMERIA
Immensa varietat en Brodats.

Se venen a pessas i a trosos.
Preu ficse. — Ventes al contat. — Sempre nou. —
Continuament renovació.

Rambla de San Joan, 40, pral., 1.^a

TARRAGONA

ALS AGRICULTORS

En la finca de D. Isidre Aymat, partida *Rodolat*, se venen els millors plançons de garrofer, classes **Valenciá i Pom negre**. Per encàrrecs dirigir-se a Pau Monguió, Rambla de Sant Carles, n.º 20, taverna.

IMP. DE J. PUJÓAN, MÉNDEZ NÚÑEZ, 5.

IBARRA Y C. S. en C.-SEVILLA

LINIA REGULAR DE GRANS VAPORS

Tots els dijous sortida fixa del port de Tarragona per a Valencia, Alacant, Cartagena, Almeria, Málaga, Cádiz (admetent càrrega per a Ayamonte i Illa Cristina), Huelva, Sevilla, Vigo, Villagarcía, Carril, Coruña, Ferrol, Avilés, Santander, Bilbao, Pasajes i San Sebastián.—Servei ràpid eventual per a G alicia i Nord d'Espanya amb escales a Valencia, Alacant, Málaga, Sevilla, Vigo, Coruña, Santander i Bilbao, empleant solsament **catorze dies** en el viatge.—S'expedeix coneixement directe per a Luarda i Sant Esteva Pravia amb trasbort al vapor **Luarda núm. 3** y per a Dunkerque als vapors de la Companyia Francesa **Denain & d'Anzin**.

Viatges extraordinaris a Palma de Mallorca.—Unic servei fíxo i setmanal per a Cette i Marsella tots els divendres

PRÓCSIMES SORTIDES

PER A LA COSTA D'ESpanyA

Abril 2	"Cabo Cullera"
" 9	"Cabo Nao"
" 16	"Cabo San Martín"
" 23	"Cabo Peñas"
	"Cabo

PER A CETTE I MARSELLA

Abril 3	"Cabo San Martín"
" 10	"Cabo Peña"
" 17	"Cabo Corona"
" 24	"Cabo Toriñana"
"	"Cabo

Per a més informes, a son consignatari EN MARIAN PERES, carrer Real, 32.-Telefon 45

C.^a d Seguros Generales de Dusseldorf
Segurs de transports

La New-York, de New-York

Companyia de segurs sobre la vida

L'UNION, de París

Companyia de segurs contra incendis.

L'Assicuratrice Italiana, de Milan

Companyia de segurs contra accidents.

La Continentale, de Mannheim

Segurs de transports.

Passeig de Colon, 11 i 12, Barcelona

SUBDIRECTOR A TARRAGONA

Macià Mallol Bosch, carrer de Mar, 1

Societat de socors mutuels

TARRAGONA I SA PROVINCIA

dels cassos de malaltia, vellesa, invalidesa, viudetat i mort
Inscripta en el Govern Civil i en la Comisaría general de Segurs, segons mana la Llei.

Director facultatiu: **Dr. Rabadá**

Per a més informes dirigir-se al domicili social:
Rambla St. Joan, 75, pral. De 10 a 12 i de 5 a 7

CLÍNICA Y CONSULTORI PER A LES MALALTIES DE LA DONA

Vies urinaries, Cirurgia operatoria, parts, electroterapia i anàlisis micro-químic d'orina i productes patològics.—Sero Reacció de Wassermann.—Aplicació del 606

Baix la direcció del Dr. Rabadá

Ex intern de l'Hospital de la Santa Creu, ex ajudant de la Policlínica del Dr. Fargas i Metge de les Cases de Socors de Barcelona

Consulta de 10 a 12 i de 5 a 7.—Per a obrers, de 7 i mitja a 8 i mitja nit.—Per a'ls pobres, franca, dilluns, dimecres i dissapte de 12 i mitja a 1 i mitja.

Rambla de Sant Joan, 75, principal.—TARRAGONA

FRANCISCO POTAU

Calçat fet

i a la mida

Rambla de Sant Joan, 52

PAPERERIA I EFECTES D'ESCRITORI

— DE —

JOAN M. PIÑOL

Unió, 1 — TARRAGONA — Telefon 181

Gran assortit en llibres ratllats de totes menes i tamans.

Escribanfes, Plumés Stilogràfiques, pesa-cartes, copiadors, etc.

Gran novetat en pitja-papers amb rellotje veritat.

Postals de totes menes i albums per a les meteixes.

PREUS SUMAMENT BARATOS

Fabricació especial

de sabó de moltes classes
d'oli d'oliva i de coco

J. Monserrat

Gobernador Gonzalez, 16 i 18

MAGATZEM DE FERRETERIA

FUMISTERIA I QUINCALLA

Eines de totes classes.—Objectes per a regalos.—Articles per a magatzems de vins i olis

Macià Mallol Bosch, Carrer de Sant Agustí, 9

FITER Enciclopedia moderna catalana.—Edició Galach

Léxic Catalá.—Divulgació de termes tècnics, científics, d'arts i oficis.—Antecedents del ordre històric i geogràfic.—Observacions tecnològiques conexas ab els coneixements artístics, científics i literaris.—Biografies.

Obra que ha merescut grans elogis de un aplec de catalans il·lustres.

Cinc volums; presentació esmerada; planxes en relleu i or; obra genuinament catalana.—Venda a plassos (38 ptes.) i al comptat (35 ptes.)—Present de un moble simbòlic.

Diccionaris de totes les llengües: Catalá, Castellá, Espanyol-Francés i Francés-Espanyol, Anglés-Espanyol Espanyol-Anglés.—**Pal-las**, última paraula en aquesta mena de publicacions.—**Diccionar. de Laousse**.

Venda y subscripció de tota mena de diaris y revistes espanyoles y extrangeres: **Centre de Suscripcions de J an Munté, Kioscos Rambla St. Joan y Rambla St. Carles**

MOSTELLE

— (RAIMOST) —

SUC DE RAIMS SENSE ALCOOL

The Grape Juice C.^o L.^d

Londres i Tarragona

El Vermouth més higiènic,

Un exelent refresc

El millor aliment en les malalties i convalescencia.

Se ven per tot arrèu